

НОВА ПОШТА

Примерак 12 филера

«НОВА ПОШТА»
излази сваког дана ујутру, осим
понедељника и дана на празнике
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРГАНИЗАЦИЈА ТИП
Телефон: 59-39; Пошта, бокс: 173
Чех. рачун код Поште штед. 18.264
Месечна претплата: 3.20 новца,
тримесечна: 9.20 новца

Год. III.

Ујвидек, субота, 16, јануар 1943

Број 10

Поново су одбијени уз шешке губишке совјетски напади прошив мађарско-немачких линија

И код Великије Луки одбијени су совјетски напади

У Либији су извршене све припреме за претстојећу битку

Немачка Врховна команда саопштава:

Тешке одбранбене борбе на јужном делу Источног фронта и даље трају са непромењеном жестином. У стаљинградском округу немачке јединице огорчено се и даље бране против тешких непријатељских напада. Уништили смо 75 совјетских тенкова, од којих 35 код Стаљинграда. Непријатељски напади код Великије Луки осујећени су. Југонточно од Иљменског Језера и јужно од Ладонског Језера Совјете смо одбацили у јаким борбама. Једна немачка дивизија у току три дана уништила је 141 непријатељски тенк. Ваздушне снаге даноноћно су потпомагале наше оружане снаге. Непријатељ је изгубио 67 авиона. Сопствени губици су 4 авиона.

У Либији је оживела ваздухопловна делатност и наши ловачки авиони су у ваздушним борбама оборили 28 непријатељских авиона. Јако непријатељско надирање у јужном Тунису одбили смо са великим губицима по не-

пријатеља. Непријатељ је приликом једног ваздушног напада изгубио два авиона. Немачки брзи борбени авиони јако су оштети-

ли један разараач у пристаништу Боне. Примећени су пожари после ваздушног напада на једио непријатељско упориште.

Немачки војни кругови о борбама на мађарском сектору фронта

Берлин, 15 јануар. (МТИ) — У немачким војним круговима поодвече херојску борбу мађарских трупа на доњем фронту. Совјетске трупе пре два дана отпочеле су јужно од Вороњежа одавно припремани велики напад, коме је претходила ватрено жестока артиљеријска ватра. Међутим, напад није могао да се развије, јер су мађарске и немачке трупе потпуно спремне очекивале напад и у јаким борбама одбациле нападачке врхове. Руске трупе претрпеле су огромне губитке и повукле се. По цену великих жртава успели су да продру у наше линије само на једном месту, али им је тамо одмах пресечен пут даље напредовања.

БЕНЕШ ПУТУЈЕ У ВАШИНГТОН

Базел, 15 јануар. (БТ). На основу информација лондонског дописника листа „Базел Нахрихтен“, у пролеће ове године Бенеш ће посетити Вашингтон. Одмах после ове посете уследиће посета Москви.

Француске трупе врше нападе у средњем Тунису, али су одбијене

Берлин, 15 јануар. (ДНБ). О положају на туниском ратном фронту саопштава се најновије:

На средњем сектору туниског фронта оживела је борбена делатност. Француске побуњеничке трупе, које стоје у служби Америчанаца, у јачини од хиљаду људи, и уз подршку већег одреда тенкова, поново су крећући у напад у правцу Плон-ла-Фаха. Истакнуте немачке заштитне јединице одмах су крваво одбиле овај покушај. Нападаци су у вишечасовној борби изгубили око 800 мртвих и 15 тенкова.

Дома на југ још увек трају борбе за један брдски пут, а на северном сектору немачке трупе одбиле су напад две ентлеске чете, наневши непријатељу тешке губитке.

Осовинско ваздухопловство — насупротив америчком и енглеском

ваздухопловству — било је врло активно. Осовински авиони успешно су нападали покрете непријатељских трупа и концентрације аутомобила. Један пешадиски батаљон нападом из ниског лета потпуно је растурен.

АКЦИЈА ЈАПАНАЦА У КИНИ

Токио, 15 јануар. (Доје). По извештајима Царске врховне команде, у провинцијама Шантунг и Северном Кијангсиу јапанске јединице водиле су у току једног месеца 510 борби, и разбиле око 120.000 Кинеза. Кинези су имали 4000 мртвих и 23.000 заробљених. Осим ових успеха Јапанци су запленили велик ратни материјал.

НА КОНФЕРЕНЦИЈИ У ВАШИНГТОНУ УЧЕСТВОВАЋЕ И ЧАНГ КАЈ ШЕК

Токио, 15 јануар. (ННП) — Према вестима из Киотоа, маршал Чанг Кај Шек узеће учешћа на једној конференцији која ће се одржати у Вашингтону и на којој ће бити заступљене све земље које данас воде борбу против силе Осовине. Иста вест даље тврди да је Чанг Кај Шек добио позив Вашингтона, који је примао чувствителни највиши одбранбени савет за ову конференцију. Вест је углавном интересантна што је, према вестима енглеске обавештајне службе, Рузвелт упутио поруку Стаљину у којој је изразио жељу да ће се уједно с њиме саопштити.

Берлин демантује вест о освајању Милерова

На Источном фронту за последњих 24 часа није било промена

Берлин, 15 јануар. (БТ). На основу вест из немачких извора, ставље на Источном фронту за последња 24 часа је непромењено. Немачке и савезничке јединице одбиле су све совјетске нападе. По мишљењу Берлина — на основу пренесених вест са Источног фронта — ситуација се проследује као позитивна. Све знање указује да су поље две офанзиве Совјета, и то јужно од Вороњежа и од Стаљинграда, имале за циљ да пољу немачке снаге и опроче њихово транспортовање у доњоку област и северна Кавказ. Тежакте борби током јучорашњег дана било је у доњој области и северном Кавказу.

У престоници Рајха наводи уверене да су болшевици последњих дана учинили огромне напоре да униште немачке јединице код Стаљинграда. Не једног службеног извештаја се види да се болшевици 15 јануара са артиљеријском ватром која је трајала неколико сати тукли немачке положаје. Болшевицима је то не успело да одбије немачко напад у блиској

борби која је био припреман јаким артиљеријском ватром. У Берлину демантују вест совјетске обавештајне службе о заузећу Милерова.

Југоисточно од Вороњежа и Ладонског Језера напади болшевика — као што је то сада већ установљено — нису били напади великих размера као што су били совјетски напади у новембру месецу код Стаљинграда и на сектору средњег тока Дона.

ПРЕД НОВИМ БОРБАМА ИЗМЕЂУ РОМЕЛОВИХ И МООНГО- МЕРИЈЕВИХ СНАГА

Завршена концентрација трупа са обе стране у Либији

Цирих, 15 јануар. (БЕ). — У Цириху су стигли извештаји да је на либијском ратишту, између Буерата и Мисурата, завршена концентрација противничких страна. Битка може у сваком тренутку да отпочне. Ромелове трупе заузеле су две јако изгра-

ђене одбранбене линије. Пред првом одбранбеном линијом налази се минско поље дужиноком 8—10 километара, са мноштвом бункера и митраљеских гнезда. Са обе стране концентрисане су нарочито јаке снаге артиљерије и ваздухопловства.

Састанак Рузвелт--Стаљин?

Амстердам, 16 јануар. (ДНБ) — По информацијама из амстердамских кругова, амбасадор Сједињених Америчких Држава у Москви Станлеј, који се вратио на своју дужност у Москву, донео је Стаљину поруку Рузвелта. Рузвелт је у поруци изразио наду да ће се ускоро састати са Стаљином.

Амбасадор Станлеј подвукао је у својој изјави да се све веће количине ратног материјала покушавају пребацивати у Совјетску Русију. Ови транспортни сукобавају се са многим тешкоћама. Надаље Станлеј изјављује, на основу војених разговора са Молотовим, да Совјети још увек пожурују остварење другог фронта у Европи, без обзира на борбе у Северној Африци.

— 001100 —

БУГАРСКИ ПОЛИТИЧКИ КРУГОВИ О ТОВОЖЊИМ НЕМИРИМА У ПОДУНАВСКИМ ЗЕМЉАМА

Софија, 15 јануар. (НШТ) — Политички кругови у Софији потпуно су класно примили вести савезничких телеграфских агенција и радија о изводним немирима у подунавским државама. Ове вести, раширене нарочито путем радија, јављају о немирима великих размера. Политички кругови у Софији сматрају за потпуно измишљено да заузму било какав став у вези са тим вестима. Народ и војска чврсто верују у победу својих савезничких савезника и спреми су да жртвују све па и своје животе. Ове вести са свим су провидне и алуда сматра да нема потребе да ове вести демантује.

Совјети су ограничили безобзирно бацање трупа у борбу

Берлин, 15 јануар. (Интернаф) — Масовно бацање трупа у борбу приликом је совјетско војство на знатно ограничење. Утврђено је да су Совјети повукли веће одреде из простора Велике Луке, како би изједначили велике губитке на ратнику северно и јужно.

У западном делу Кавказа брдски ланци ослободили су нашу базу на врху једног брда, чији су бранитељи — једна мала група — више од 60 часова витешки држали своје положаје према двадесетострукој надмоћности, на коју су располагали већ само са једном тешком машинском пушком, ручним гранатама и са мало пешадијске муниције.

Немачки и савезнички борбени авиони у простору Новоросијска напали су тешке губитке болшевичким трупама. У области Терека, на разним местима и са различитим снагама, нарочито је непријатељ јавно покушај без везе, али је свугде био одбијен. Болшевици су у кратком

Кроз ШТАНИУ

Д-р Гебелс: „Водимо шошалини рат да бисмо шошалоно победили“

„Дас Рајх“ доноси чланак д-ра Гебелса под насловом „Тотални рат“, у којем Министар Рајха, истакнувши да се, у рату који води Немачка, од фронта који се бори у најпредној линији захтева много, а од једнога маленога дела домовине, међутим, врло мало, и да у томе лежи проблем, нише: „Пошто се оптерећење споменутог дела фронта не може смањити, морају се терети споменутог дела умножити, па тиме спровести извесно изравање ратних дужности. То је потребно већ и стога што Немачка у четвртој ратној години стоји пред несавршеном тешким задацима него у првој. Ми се боримо на Истоку против једног система који је тоталитет рата повисио и усавршио до наиврхске степености. Налету болшевиизма ми трајно можемо да се одупремо само онда ако и свој потенцијал потпуно испримо. Ту се не може имати обзира на никакве посебне жеље и приватне интересе.“

У даљем разлагању каже д-р Гебелс: „Водити рат за живот народа, и водити га у народној целокупности, с одлуком да победа буде на добробит свију, а нарочито оних којима је она најпотребнија: то су, по мишљењу наших противника, националисти научили од болшевиизма. Ми нити

смо то од њога научили, нити се у совјетском систему за тим стремим. Тамо се рат води уз брутално искоришћење народне снаге у корист једнога маленог, узурпаторског, понављаме јеврејског слоја војства. Код нас је, међутим, рат ствар целог народа. Заједница овога народа која се бори и ради, има право на то да војство мобилише све залихе нације. Што се споразумије притом поступа, тим се већма скраћује трајање рата и убрзава победа...“

„Ми овај рат нисмо хтели — завршује д-р Гебелс — он нам је намегнут. Он је за нас, у своме току, борба за бити или не бити. Не нише иза нас, већ само још пред нама лежи један пут. Непријатељ хоће да нас тотално уништи. Водимо, дакле, тотални рат, да бисмо тотално победили.“

★

„Регион Мађарорсаг“ доноси: „Ратни план совјетске зимске офанзиве постаје све јаснији. Руси у правилим временским размацима, на фронту који се у дужини од неких 2000 км, повлачи од Лењинграда до Кавказа, нападају час ту час тамо, с очигледним циљем да на основу уздрмају немачку одбранбени линију. Но и Немци имају своју тактику, коју напред утаничаним плановима употребљавају против руских напада. Што се пак руске тактике тиче, с немачке стране се паражава гледатиште да је совјетска тактика погрешна, јер уместо да на једном месту концентришу своју ударну снагу, расипају је нападима час овде час онде.“

„Међу измачним коментарима о Источном фронту — пише „Регион Мађарорсаг“ даље — заслужује још пажњу чланак потпуковника Салдана, познатог немачког војног стручњака, у „Фелзингер Беобхтер“-у. Салдан је потпуно на изјави Наполеонову коју је, на путу из Москве, преко Варшаве, у Париз, дао грофу Галенкурју: „На исхода мојег ратног похода закључивање се да су Руси због својег подизања у својој држави непобедливи. У томе ће се међутим, провари-ти!“ Ове пророчке речи Наполеонове — додаје Салдан — обистиниле су се бал у зимском ратном походу у 1941—42 година.“

★

„Донауцајтунг“ у чланку „Недеље најжешће одбране“ пише: између осталог: „При жешћим совјетских напада, проширењу офанзивног фронта и способности да се сва новим бацањем трупа у борбу, замајна снага на дубине храни, — непријатељски покушај би, под истим околностима и условима какви су били минуле зиме, значајно за наше дневне оптерећење које би се тешко могло сносити. Кад не би било поуке из 1941—42, одбранбена битка ове зиме ставила би немачке војнике пред нерешиве проблеме. Али, из искустава би се могли повлачити важни закључци и конзеквенције. Оне добро долазе како самоме наоружавану тако и тактичким облицима који су се могли паћи, а исто и заштити људи и материјала од хладноће.“

У чланку се, затим, говори о одличној зимској опреми немачке војске

Тридесети (HARMINCADIK)

Премијера одличног мађарског филма

Пагер А., Палчеди М.,
Шомлаи А., Петеш Љ.
и Маилари З.

У сали су инсталирани модерни апарати за грејање дворане

ове године: нова капа, гуњ, а пре свега исправно зимско руко, блуза и панталоне, из дуплог тканина, са вулном или памучном поставом; одело је с једне стране сиво а с друге бело, да би се могло, према потреби, прилагодити терену.

„Тим припремама за зимски рат — нише даље „Донауцајтунг“ — одговарају нови тактички облици, који налазе израза у појму „упоришта“ или „језике“, саобраћених даљинама Истока. Оба усретеређују одбрану на одређене, спремане тачке, које ће се под свима околностима држати... „Велика Донека битка намећу Дона и Кавказа води се у другом облицима по претходна, 1941/2. Али она зато није мање тешка. Немачка одбрана и непријатељски напад изграђује се на поукама из прошле године. Гипко прилагођење зимским условима пак обавио је немачки фронт.“

★

„Нојес Винер Тагблат“ доноси из Париза да се индискретном неколико пратилаца са инспекционог пута генерала Жироа дознала садржај његових преговора са америчком војном мисијом у Дакоту, те се амерички интереси у француској Африци показују тиме у новој светлости. У круговима северноафричког генералштаба постало је врло брзо јасно да је како за Ангилосаксонце тако и за трупе САД-а немогуће да опроте француску подручја у Африци држе са својим трупама. Мора се стога за ту сврху наћи властита армија. Помоћу француских емиграната, пре свега помоћу Жироа, мора се створити таква једна армија од урођеника.“

У Северној Африци покушало се прво — пише бечки дневник — да се тој плану оствари, пошто те земље немају колонијалног статута, могли би се урођеници с успехом опирати да преузму дужност у новоствореној армији, па је зато Вашингтон одлучио да спроведе мобилизацију сенегалских и суданских припадника извођење плана поверио је Жироу. „Радио Дакар изјавио је о овом новом плану да сад још само недостаје опрема за ту прну војску, која би била чисто америчанска, па ће је Сједињене Државе и опремити и наоружати.“

„Али пут Жироа у унутрашњост земље има и други смисао, који је сад познат из опазака и страховања америчке штампе — пише „Нојес Винер Тагблат“ — наиме, велик део листова изражава озбиљну бојазан за живот дисидентне генерала, и изјављује да се не могу догледати последице које би наступиле кад би се случај Дарлана поновио и са Жироом. Америчка штампа стога све више захтева брзо успостављање америчке војне диктатуре.“

ЛАВАЛ У ВИШИУ

Париз, 15 јануар. (ДНБ). После разговора војених са немачким војним и политичким круговима у Паризу, Лавал се вратио у Виши.

ХРВАТСКИ МИНИСТАР У БЕРЛИНУ

Берлин, 15 јануар. (ДНБ). Министар финансија Хрватске стигао је у четвртак пре подне у Берлин. Железничка станица била је окићена немачким и хрватским заставима. Дочекао га је и поздравно министар финансија Рајха гроф Шверин-Крозиг

НОВА ХАПШЕЊА У ФРАНЦУСКОЈ

Женева, 15 јануар. (ВТ) — „Журнал д'Женева“, на основу извештаја са поведљивог места, јавља да су у Француској извршена даља хапшења. Реч је о таквим француским личностима које су осумњачене да су посредовале у северноафричким догађајима, или због непријатељског става према политици немачко-француске сарадње. Међу ухапшенима налази се генерал Алтмајер, пуковник Реа, бивши шеф обавештајне службе француског генералштаба, чувеног „Дизом бироа“, и више других официра.

Женеваки лист сањаје да су Реа, бивши министар-претседник, и Мајдел, бивши министар, такође ухапшени. У једној тврђави конфиниран је и војвода Луј Наполеон.

Неуспели продори Совјета

Рим, 15 јануар. (Стефани). Берлински дописник листа „Полоди Рома“ јавља да су немачки меродавни кругови у четвртак увече изјавили да јаки напади Совјета који су започели на новим деловима фронта нису имали нарочитог успеха. Било је местимичних продора, али су сви одмах отсечени и Совјети су пали у клошар. Болшевици су у току последња 24 часа имали огромне губитке у људству и материјалу.

На Источном фронту немачка нарочитих промена

Тежиште борби је јужни сектор

Берлин, 15 јануар. (ДНБ). О стању на Источном фронту ДНБ јавља да нема нарочитих промена. Совјети и даље нападају на целој линији, а тежиште борби је на јужном сектору фронта. Совјетска губица у току ове године много превазилазе губитке прошлогдишње зимске офанзиве. Овоме успеху је допринело ново немачко брзометно оружје, које је конструисано с обзиром на зимско ратовање. Операције се воде у знаку по-

кретног рата. Врховно немачко војно веће сматра овакав ратовање као нарочиту предност. Еластичност Немачке много пута је довела и Совјете до погрешног закључивања. Говорили су о победи тамо где на малолета зна- ка за победу није било. Јавност по- лог свата надиће потпуно ј јасно за кратко време која је ратујућа страна успела да уништи свога протеклог.

Са појединачних делова фронта дају се још и ове појединости. На северном Кавказу, у великој окупаци До- на као и у околини Велике Луке, Совјети су престали са нападима, нарочито код Велике Луке, пошто су са овога сектора повукли воја а део својих јединица за појачање другог делова фронта. На простору око реке Терек Совјети су покушали с са нападима без икакве везе, али с омо их свугде одбили. Ојачала линија код Стаљинграда и надаје даје је отпора совјетским танковима. Неке с продоре после јаких борби исправили с омо. У простору између Волге и Донона сло- мљени су совјетски напади још испред немачких линија. Јединице противнадом немачке јединице осво- јиле су знатан део простора.

Југословенско од Иљменског Језера слаби совјетски притисак и местимични продори непријатеља а слома- ни су се испред немачких линија. Уни- тење околних болшевишких стално траје. У околини Нилсбург-а Совјети су повели своје нападе, али без успеха.

Губици болшевика, нарочито на мостобрану који су усели да освоје, огромни су.

НЕКА МАЂАРСКО ДРУШТВО ОД ОВЕ ПРИЛИКЕ СТВОРИ ПА- ЛЕШИ ПРАЗНИК МАЂАРСКЕ НА- ЦИОНАЛНЕ ПОЖРТВОВНОСТИ ОВИХ ДАНА ПОЧИЊЕ ЗЕМАЉСКО СКУПЉАЊЕ ПРИЛОГА У КОРИСТ ПОРОДИЦА ХОПВЕДА.

ЈАПАНЦИ КОНЦЕНТРИШУ РАТНЕ И ТРАНСПОРТНЕ БРОДОВЕ КОД РАБАУЛА

Шангај, 15 јануар. — (НШТ). Према извештајима приспелих из Сиднеја, у Аустралији је иза- звала велико узбуђење чињени- ца да су се код Рабаула концен- трисали јапански ратни и тран- спортни бродови. Аустралијанци су начисто с тим да ће за њих криза достићи врхунац у 1943. Министар претседник Кертин у првим данима године означио је 500 авиона као број које Енгле- зи и Американци треба да поша- љу Аустралији, ако хоће да Ау- стралија поведе борбу против важне јапанске базе Рабаула.

—oo|||oo—

ЛЕБРЕН СЕ НАЛАЗИ НА СВОМ ИМАЊУ У ФРАНЦУСКОЈ

Берн, 15 јануар. — (Стефани). По писању швајцарских листова, бивши претседник француске ре- публике Лебрен налази се на свом имању у околини Гренобла.

—oo|||oo—

ЛИТВИНОВ У ЈУЖНОЈ АМЕРИЦИ

Рим, 15 јануар. (Стефани). По- полоди Рома“ доноси вест која потиче из Берна да ће совјетски амбасадор Литвинов у Вашинг- тону у скорјој будућности посе- тити државе Јужне Америке.

Јапанци су успели да искрцају трупе и ратни материјал на Нову Гвинеју

Лондон, 15 јануар. (НШТ). Ау- стралијански извештај лондон- ске штампе потврђује да је Ја- панцима успело да се искрцају на острво Нова Гвинеја. Лае, где у искрцали велику количину ратног материјала и трупе. „Тајмс“ пише да Англасаксонци- ма није успело да спрече искрца- вање Јапанаца јер је јапански конвој бродова, који је био јако

заштићен, иако је неколико бро- дова оштећено погоцима бомби, стигао до циља. Англасаксонско ваздухопловство стајало је пред ретко тешким задатком пошто су Јапанци бацили у борбу ве- лики број авиона у одбрану бро- дова. Енглески лист сматра зна- чајним чињеницу да су Јапанци у сред дана упловили у приста- ниште.

БРОЈ ЖРТАВА ОД БОМБАР- ДОВАЊА У ИТАЛИЈИ

Рим, 15 јануар. (ДНБ). Према подацима које је агенција „Сте- фани“ објавила, број жртава при- ликом разних напада извршених од стране непријатељских авио- на на Палермо, дана 7 јануара, износи 139 мртвих и 329 рање- них. Број жртава цивилног ста- новништва Терина износи од по- четка ваздушног напада на овај италијански град свега 503 мрт- ва и 547 рањених.

—oo•oo—

ПОЛИТИЧКА СИТУАЦИЈА У СЕВЕРНОЈ АФРИЦИ

Отохолом, 15 јануар. (Отефани) — „Нью Кроникл“ доноси: Политичка ситуација у Северној Африци све ви- ше је мањонита, исто тако као и вој- на. Велика Британија и Сједињене Америчке Државе на овој окупираној територији не раде сагласно и за- једно. Ову збрку појачава и околност да генерал Ајенхауер све више по- оштрава тензију. Ови симптоми ука- зују да ће ситуација из дана у дан бити тежа. У истом смислу пише и „Дејли Мејс“. Лондон је са правом забринут, јер подручни органи ге- нерала Ајенхауера на основу његовог пуног овлашћења у Француском Ма- року и Алжиру прогоне Деголесте, које претставља Жиро називају на- дајницом. У Северној Африци воли- се, дакле, противбританска полити- ка. Жиро је одбио многа хашења која су изазвала велико узнемирење у круговима Деголеста у Лондону.

—(•)—

САВЕЗНИЦИ ПРИЗНАЈУ ДЕ ФАКТО ЖИРОА И ЊЕГОВЕ САРАДНИКЕ КАО ФРАНЦУСКУ ВЛАДУ

Париз, 15 јануар. (ББ) — Према из- вештајима приспелих у Париз, так- мичење које је трајало недељама у Северној Африци између Жироа, ко- га подржавају Американци, и де Го- ла, кога подржавају Британци, завр- шило се потпуном победом Жироа. Британски министар Мек Милел, који је стигао из Лондона у Алжир и та- ко водио разне преговоре, изјавио је да су Савезници принципијално во- лели да де факто признају Жироа и његове сараднике као француску владу.

ЕНГЛЕСКИ РАДИО О СОВЈЕТИМА

Лондон, 15 јануар. (Стефани). Енглески радио јавља да Совјети на Источном фронту имају у са- дашњим борбама огромне гу- битке. Ускоро ће совјетска офан- зива стати. Нема никаквих чи- њеница да је Немачка ослабила, већ напротив, Совјети се морају спремити на нове ударце.

У СЕВЕРНОЈ АФРИЦИ УХАПШЕН ПРИЈАТЕЉ ВОЈВОДЕ ОД ВИНДЗОРА

Вашингтон, 15 јануар. (ДНБ). На пријему претставника стране штампе, амерички министар спољних послова Кордел Хал изјавио је да је у Северној Аф- рици ухапшен и један Француз, пријатељ војводе од Виндзора. О разлогу хапшења Министар није могао да изјави ништа.

—oo|||oo—

ЈАПАНЦИ ИЗ БУРМЕ НАПАДАЈУ НА ТЕРИТОРИЈУ ЧУНГКИНГА

Лондон, 15 јануар. (НШТ). На основу извештаја из чунгкин- никог главног стана, Јапанци су прешли у напад из Бурме на те- риторију Чунгкинг-Кине. Јапан- ци су се из правца Шан Штетен пробили и опседају Монгмат. Монгмат лежи североисточно 78 километара од Кенгтунга.

—(•)—

ЧЕШКА ОРТОДОКСНА ЦРКВА ИЗБРИСАНА ИЗ РЕДА ПРИЗНАТИХ ЦРКАВА

Праг, 15 јануар. (МТИ) — Према извештају прешних листова од пет- ка, у службеном листу Чешко-Морав- ског Протектората од 12 јануара на- звана је уредба према којој је Чешка ортодоксна-православна црква избри- сана из реда црква признатих од државе. Као што је познато, протек- тор Рајха распустио је Чешку орто- доксну православу цркву наредбом од 18 децембра а њену имовину за- пленио у корист државе.

Очекује се напад савезничких снага у Северној Африци

Берлин, 15 јануар. (ДНБ) — О ста- њу на северноафричком фронту са не- мацке меродавне стране јављају: Оклопне јединице осовинских сна- га подuzeле су и спровеле и неколико успешних подухвата. Освојале су не- колико изурених енглеских положа- ја. Британска Осма армија, одрече- њене претходнице, извршиле су већ концентратују и вероватно је да ће кренути у напад у најкраћем време- ну. Осовинске снаге извршиле су та- кођер све потребне мере. Припрествене- но је ваздушна снага Осовинске на- пада на Енглеза. Успешно су се спре- ласе енглеске колоне које је су се приближавале фронту. Многочо мотор- них возила и једна аутомобилска ба-

терија уништена су. Немачки и ита- лијански ловни оборали су 11 британ- ских авиона. Контраавионска артиле- рија уништила је три непријатељска апарата. Наши губици су света два авиона.

Спрема непријатељских војника у последње време необично је слаба, што се дало закључити по спреми заробљених Британца. Недостаје припремљено зимско опрема. Пре- брод који је носио зимску опрему торпедован је. Исто тако потопљен је још један брод у децембру месецу, и тако Монгмеријево трупе носе са- мо тако кошуље и кратке ташире. Из ових разлога је велики број обо- ласла код Осме британске армије.

ХАПШЕЊЕ ДРЖАВЉАНА А СИЛА ОСОВИНЕ

Вашингтон, 15 јануар. — (НШТ) Ратни извештај Сједињених Држава, Део, изјавио је у ере- ду увече да су све изобличеније које су на- биле у Француску Северну Афри- ку за време немачког грађањанског ра- та сада од стране америчких власти пуштене на слободу. Уједињено је изја- вило и то да су сада ухапшени сви грађани припадници снага а Осовине, који су се налазили у Северној Аф- рици у моменту окупације с од стране америчких војних јединица. С Са пуште- ним италијанским комунистима ослобо- јени су и сви Французи који су били лишени слободе од стране францу- ских власти због свог рада против владе у Вишију.

РЕВОЛУЦИОНАРНА ЗАВЕРА У ИРАНУ

Рим, 16 јануар. (Стефани) На основу извештаја приспелих из Анкаре, иранска полиција откри- ла је међу студентима револу- ционарне групе. Циљ ових револу- ционара је да ослободе земљу страног утицаја. Ирански мини- стар просвете лично ради посло- ве око чистишења студената, а исто тако и на чистишењу профе- сорског колегијума.

СМРТНЕ КАЗНЕ У ПРОТЕКТОРАТУ

Брно, 15 јануар. (БТ). Немач- ки ванредни суд у Брну осудио је шест лица на смрт. Пресуде су извршене.

Вести

СУБОТА, 16 ЈАНУАР 1943

— Недеља у Саборној цркви. Пева хор Саборне цркве, диригент Милутин Ружић, професор. Велика јектенија — Тајчевића, Слава — Народна, Придите — Чајковског, Сјати Боже — Чајковског, Сугуба јектенија — Бортњанског бр. 2, За мртве — Христића, Херувимска песма — Маринковића, На многаја лета Владико — Добри Христова, Оца и Сина — Бортњанског, Милост Мира и даље — Ал. Крстова, Оче наш — Биничког (сопран Нада Мушички), Једини свет — Тајчевића, Причасно: Није отпуштајеш — Ведеља, Завршно — Добри Христова, Буди имја — Добри Христова (278).

— Први овогодишњи састанак МЕН-а. У четвртак увече у просторијама МЕН-а одржан је први овогодишњи састанак. У клубским просторијама примећени су многи посланици, чланови Горњег дома и велики жупани. Овог клупског састанку присуствовао је и председник владе г. д-р Калаи Миклош са више чланова владе. У незанимљивим разговорима расправљало се о разним политичким и партијским питањима. После тога приређена је вечера.

— Из канцеларије Удружења кућевласника. Саопштава се свима члановима Удружења кућевласника у Ујвидеку, да све потребне информације могу добити у канцеларији Удружења, Мушолни улица бр. 7 у дворишту. Како се ове године навршава шестогодишњица удружења, то ће удружење сваком члану у току овог месеца бесплатно дати књижицу у којој ће бити штампане све одредбе закона и наредби које интересују кућевласнике.

— У пажњу берберским мајсторима. Ујвидечко занатлиско удружење извештава све чланове — бербере, да ће предавана у обавезној шегртској школи почети 1 фебруара о. г. Сви чланови удружења дужни су да у понедељак 25 јануара по подне између 2 и 4 часа упишу све своје шегрте. Школарина је за три месеца 5 пенса. Уписнину, а и потребне стручне књижице, дужан је свако да понесе.

— Позив бившим власницима аграрне земље у Хоргошу. Општинска управа у Хоргошу позива све оне поседнике, који су имали аграрну земљу, без обзира на то да ли су је сами добили или су купили од аграрних интересената, да се 18 јануара пре подне јаве у општинском поглаварству, ако полажу право на оштету за извршене инвестиције.

— Исправка јучерашњег чланка „Црна борба на Делу“. У јучерашњем броју међу вестима изашло је да је у гостионаци Јована Миласова, 1941, 18 априла улица подигнута извршила преглед оних просторија и наплатила велику количину месечних провизија, који су онамо били ареносени ради рестурација. Тако је да је извршен преглед и да је највећа војна количина месечних провизија, по иже тачно да је у то време био уриван и каменом сарајница г. Јован Миласов. Р. Миласов уопште није био сарајница и нема никакве везе са рестурацијама.

БАЛОНИ ЗА РАЗАРАЊЕ

Пре непуних месец дана прелетело је изнад Ујвидека неколико слободних балона. Ток вртања пратио им је један пилот-ловач мађарских ваздушних снага. Ових дана су неки дневни листови описали исту појаву виђену изнад села Шајкашђерђа.

У једном од чланака већ смо изнели дејство баражних балона који служе за заштиту, док немо овде размотрити начин употребе ових мањих балона за разарање.

Балони за разарање су најмањи од свих балона који се употребљавају у чисто војничке сврхе. За разлику од балона који се употребљавају за метеоролошке сврхе и којима се додају инструменти, балони за разарање су увек бели по боји свога омотача, док су метеоролошки обојени упадљивим бојама.

Балон за разарање је напуњен хемијом или неким другим гасом лакшим од ваздуха, а димензија им је обично 4—5 метара у пречнику. Омотач им је чврст и издржљив на притисак, тако да се балон неће чак до 8000 метара.

По врсти носивог терета, разликујемо две врсте балона: оне којима је сврха да пале и оне који кидају. Обе врсте имају челично уже везано испод балона и слободно пуштено око 20 метара дужине. И док прва врста има на крају ужета кутију са фосфорном смесом за палење, док оне друге носе обичан мали лангир или куку за капање.

Балони за палење, са фосфорном смесом у кутијама на крају виска, употребљавају се увек само лећи, са циљем да пале и уништавају летину: жито, кукуруз, итд. Слободно попуни ветром и разним струјама, они ће се кад-тад спустити толико ниско, да ће им се прикачена кутија запалиће смесом лако кући земљом. Тона часа ће се и запалити, стварајући ветру широку облогу а јаку катерију. Песи ли се моментално па-

лења изнад усева или кућа изданих од слабијег маг ријаја, пожар је неминуован, а тежак за гашење.

Друга врста балона има за циљ да прикаченим алатима за запаливање кида разна постројења модерних, културних и техничких потреба. У својој палету закаче најчешће на телефонске и телеграфске жице, па вуче балоним кидају их и тиме омогућавају везе. Ова појава, пак, који командовање, мобилизацију, саобраћај, снабдевање итд. све најпотребније радње појаве.

Таки балони за разарање пуштају се при повољним метеоролошким приликама. Услов је ветар константног правца у жељену страну. Овде израз „променљив као ветар“ не постоји, јер балон неће бити враћен на територију одакле је пуштен. То је зато што има сталних праваца природних ветрова. Така је и наша клима, за коју се верује да је и до сада недавно виђене балоне. Најбољи период копање је саја у зимским месецима. Ова дува са сибирских равнина, преко Карпата на Панонски басен, те је оправдано мишљење да је ветар и те балоне донео из оних крајева.

Балони донети у великим масама чине и огромне пустоши. Али се тако ретко кад појављују, јер или их ветар разиња на разне стране и разне територије, или се због величине у жељену страну. Овде израз не пуштају у војним масама.

Заштита од њих је брзи извештај надлежних, али хватање конопца и приморавље балона на омазак, без палења, када се то може. Дању је најбоље капа их прати пилот-ловач на свом лакој ловачком авиону. Он ће их пратити све докле не дођу над насељених места, те ће им армима свога митраљеза изрешетати омотач и тако их оборити на земљу, где ће бити најмање шкољкови.

М. М. ВИЛИЋ

— Парница погребног предузећа због скупе сахране. Окружни суд у Солпоку позвао је на одговорност Сабо Ференца, власника погребног предузећа из Тисапалама. У току расправе се видело да је 19 новембра 1941 године у погребно предузеће Сабо Ференца дошла жена Олах Ференца да купи сво потребне ствари за сахрану своје кћерке. Тражила је да добије најјефтинију опрему за сахрану. Извршење и снабдевање полога погребна примио је Сабо за укупну своту од 94 пенса, премда је пена најједноставније погребне опреме установљена у висини од 55 пенса. За окупља покров и остале ситне радње могао је тражити Сабо свега 78 пенса и 40 филера. Суд је прогласио Сабо Ференца кривим и казнио га са 400 пенса новчане казне, а исто тако и његову жену, са 600 пенса која је у целом овом послу учествовала. Услед поднетог приговора Апелациони суд снижио је казну на 200—200 пенса. Ово снижење пресуда образложено је тиме да кривци нису прекорачили у великом степену установљене пене.

— Забрана употребе енглеског језика на Далеком Истоку. Јављају из Токиа да су војне власти у окупираним територијама забраниле употребу енглеског језика и у приватној кореспонденцији. Ова наредба ступа на снагу 1 јула. У смислу ове наредбе, дозвољена је приватна преписка само на јапанском, малајском, кинеском и хиндустанском језику. Дозвољен је изузетак у погледу школских књига и новременик новина.

— Нови прилози за незбринуту децу Даринке Скенцић. За незбринуту децу уд. Даринке Скенцић приложио је Ивко Танурић, из Ујвидека, 10 пенса, Јаци основне школе из Куле 25 пенса и једна госпођа из Зомбора 10 пенса. Б. Н. приложио је 10 пенса, а В. М. 2 пенса.

— Расподела пољопривредних стројева. У смислу наредбе министра пољопривреде барона Балфи Даниела, земљопоседницима ће се доделити по високој цени разне пољопривредне машине, као трактори, плугови и друге справе. Трактори ће се додељивати у првом реду задругама, газдинским удружењима или другим сличним установама. Исто тако поступаће се и приликом расподеле машина сејачица. Код куповине ових пољопривредних стројева Министарство ће допринети са 25—50% куповине пене, док остатак имају купити унапред исплатити. Изузетно могу ове стројеве добити и земљопоседници који поседују мање од 100 катастарних јута ра земље. Ратни инвалиди, удовице ратника, витези и војни обавезници и послије Златне медаље имају предност. Министарство ће плаћати четвртину цене ових машина које буду куповали приватници. Транспортне трошкове сносе купци. Молбе треба поднети надлежним пољопривредним коморама.

— Укључено одело и рубље. Поку између 14 и 16 с. м. позната промислица ушли су у деоритте Ковач Иштвана, бифоци, Јомеф ул. бр. 82. У деоритту су обили прате на летној кухињи, одакле су однели рубља и одела у вредности 800 пенса. Ковач је случај пријавио полицији, која је позвала истрагу.

Од пореског звања сл. кр. града Ујвидека. Бр. 26305/1942.

ПОЗИВ

Градско пореско звање почело је рад на пописивању пореских обавезника и објеката који потпадају под обавезу плаћања пореза.

Пореско звање града Ујвидека упозорје грађанство да је дужно дати тачне податке пописивачима који су снабдевени са прописним легитимацијама.

Против оног лица које спречи пописивање, одбије органи односно да нејачина податке, Градско пореско звање покренуће кривични поступак. Ујвидек, 9 јануар 1943.

ГРАДСКО ПОРЕСКО ЗВАЊЕ.

0000000

— Концерт ујвидечке Филхармоније. Ујвидечка филхармонија приређује 17 јануара о. г. популарни концерт. Услед наступеле зиме овај концерт неће се одржати у агради Левенте-дома, него у дворани Католичког круга. Програм филхармониског оркестра испунио је углавном популарном музиком. Роскијева увертира опере „Севилски берберин“, валец опере Рихарда Штрауса „Каваљер са ружом“ репрезентују тежа музичка дела овога концерта. Сем тога на програму су валецери Јохана Штрауса и Лохара. Концерт ће се одржати у добро загрејаној дворани централног Католичког круга 17 јануара у 5 часова по подне.

— Смирли се на друму. Шофер Кардалус Ференц пријавио је жандармериској станици у Марошвархелу да је на друму нашао два смрзнута човека. Жандармерија је изашла на означено место где се морала запалити ватра како би се растерали курјаци који су навалили на лешеве. Истрагом је установљено да је ове сироте земљопоседнике на повратку кући ухватила велика мећава, те су се смрзли.

— Карте за маг. Апроприационо звање града Ујвидека извештава грађане о лица која долазе са стране у град да могу заменити своје карте за маг у Удружењу гостионачара (Андраши улица 22.).

— Трагедија код Марошвархелу. Деметер Јанош, механичар, у близини крмче која се налази 18 километара од села Сентандраша, убио је са два револверска метка Марију Копан, жену стару 40 година, а затим извршио самоубиство. Код Деметера је нађено писмо из чије се садржине види да су се на самоубиство споразумно одлучили.

— Пољопривредна изложба у Будапешти. У Будапешти ће се одржати пољопривредна изложба. Ратне прилике захтевају да се и под тешким околностима рата унапредује пољопривреда и сточарство. По свима изгледима изложба ће и ово године имати успеха, нарочито сточарски део изложбе, пошто су већ стигле многе пријаве за учествовање. Рок за пријаву учествовања на изложби истеће 15 фебруара. Све предрађено јако су напредовале и већ је отворена и пропагандна канцеларија. Изложба ће бити отворена 27 марта ово године. Приређивачки одбор даје сва потребна обавештења у Будапешти, IX Кесегени улица бр. 8, телефон: 887-982.

— Бачке железничке повластице и надаље на снази. Управа МАВ-а известила је све подручне железничке станице да се повлашћена возња јака за божићни распуст продужава до 31 јануара.

Још нису ухваћени обијачи касе фабрике серума у Сабадњи

Ко су провалници фабрике серума у Сабадњи? — то је питање које се очекује од правосудног рада криминалне полиције градске капетаније у Сабадњи. Вест о великој похари у фабрици изазвала је сензацију у целом граду.

Сам начин како је изведена ова прска похара даје основу за претпоставку, да су похари извршили најмање четворорица јавних људи, који су могли да изнесу из канцеларије тешку челичну касу. Није искључено, да је било и неке људи. Интересантно је да су обијачи приликом разбоја челичне касе напали у којој једну малу челичну касу, коју, међутим, нису дирли. У којој је било ситног

повића око 2000 пенга и то су обијачи оставили у каси и узели су само парче новчанице у висини 13.000 пенга.

Занимљиво је да су обијачи успели да ућуткају три велика пса чувара фабрике серума. Швајцарци, који станују у близини, су чули да њихови пси много лају, али није нико смео да изиђе да види зашто лају и где се провала врши. Сваки од њих мислио је да се „лоши гости“ налазе у њиховом дворишту и бојећи се да ће због пар пилића можда изгубити живот, није нико изишао у двориште, већ су чекали јутро. Онда су тек чули шта се заправо догодило.

— Погибија једног железничара. Ковач Винце саобраћајни чиновник железничке станице Залегерсег несретно је скочио са једног теретног вагона, те је пао под точкове вагона који су га потпуно измрцварили.

— Вести из Сабадње. Градска агропромишљива у Сабадњи променила се у бившу пореску управу — пријавио је на седници Градског управног одбора велика жупан Сабадње. На седници је саопштен извештај градског начелника, који је дао преглед рада градске управе. Нагласио је да је о Божићу подељено 600 парчи обуће и топлог одела за сиромашну децу из града, а слична количина деце се ускоро а доћи са селана. У децембру је издато 6642 дозволе за клање свиња за приватника. Половином децембра било је још 71.912 неосељених са машику, али постоји оправдања нада да ће се тај број променити. Произвођачи хромпира у Сабадњи требали су прошле године да продају 5015 мп. хромпира, али још увек нису удовољили својим обавезама. Још ни половином није продата. Приликом надвизања продаје жита, услед смањења дневног оброка хлеба, у Сабадњи су свега продали градској агропромишљивости 8882 мп. пшенице. Пореска управа је променила у аграду Железничке дирекције, а Градска агропромишљива је сада смештена у бившем хотелу „Пенг“, где је Пореска управа имала своје канцеларије.

— Губици шведског бродарства. Од почетка рата до 15 децембра шведско бродарство изгубило је до сада 156 трговачких бродова са 447.300 тона капацитета. Сем тога, страдало је и 1010 морнара.

— Изгубљен пакет на међународном путу. На међународном путу између Сентамаша и Хадикнепа изгубљен је пакет у коме се налазила једна вунова халина теget боје, пет литрингли плаве вуне и 30 дкг. теget вуне за ручна рад, као и једне свилене женске чараше. Моли се поштом налазач да нађе и отвори паку уз награду Електричној централни у Сентамашу, или у Увидеку, Бузатер бр. 12.

— Штрајк рудара у Боливији. Јављају из Буенос Ајреса да је у рударском подручју у Боливији почео генерални штрајк рудара. Боливијанска влада огласила је штрајк противзаконитим. Средњом месецом децембра, нала је 16.000 радника штрајковало у рудницима. Како, било је проглашено ванредно стање, пошто се боливијанска влада бојала да неће моћи удовољавати својим обавезама према Сједињеним Државама, те се и сада могу очекивати слична дешавања.

— Радници из источних земаља у Немачкој. Како јавља званично немачког Радног фронта, до сада је дошло у Немачку у току 1942 године са источних територија преко 2 милиона радника. Очекује се долазак још 100.000 радника.

— Градска буна — због мајмуна. У једном неопаженом тренутку, из згради у Милану утекло је четрдесет мајмуна, који су се разишли по дрвећу оближњег парка и начинили титаву велику мећу становништвом. Мајмуни су испрва весело уживали у отеченој слободи, покусиле су гладан стомак узимати своје, те су касле четрдесетосам баци напустили своје организационе подручје и вратили се локутени у зоолошки ватер.

— Смрзнуо се у коњушници. На салашу Хоровиц Лајоша у селу Хајдухазу нашли су једнога непознатог старог човека, умотаног у крпе, где лежи под јаслама. Непознати старац је био мртав. Истрагом је установљен идентитет леша. Смрзнути се зове Меходски Лајош, просјак.

— Нови трошарински терети у Хрватској знатно су поскупили шећер и разне друге животне намирнице. Министар финансија Владимир Коллак дао је изјаву о отварању Фонда за изједначавање цена у износу од 2 милијарде куна. Приходи овог фонда су повисили драматично трошарине. Тако је повисила трошарина на шећер од 2000 куна на 8000 куна за 100 кг.

— Дифтерија у Холандији. У току последњих недеља констатовано је да се број обољелих од дифтерије подвизаеструичио према обољелима дифтерије у 1937 години. Узроци ове појаве нису се још могли констатовати. Хигијенски завод трећег Рајха упутио је велике количине серума како би се зараза што пре спречила.

— Свонице убиле човека. Коса Сит Домонкош, становник Чиксендомокоша, имао је кући биволу. Једне свонице вуле великог друштва сустигле су биволу и у руци својим тако је некретно ударила Сит Домонкоша, да је у болници умро. Воде се израва да се утаконим не са лаког саопштава.

— Картање у Великој Кикинд забранено је од 1 јануара ове године у свим јавним локалитима. Полицијска власт је забранила не само картање, већ и сваку другу забавну игру у јавним локалитима, као билјар, домино и сл.

Велика експлозија у фабрици кудеље у Океру

Погинула два лица, има више рањених

Окер, 15 јануар. — У четвртак пре подне око 9 часова у фабрици кудеље Берџа Лајпота у Океру десила се страховита експлозија. У тренутку када су у машинском одељењу почеле машине да раде, чула се страшна експлозија која је проламала ваздух. Био се распукао велики парни казан, те су делови казана убили Берџа Мајера, ложача, старог 25 година. Исто тако уби-

јен је и Борџе Бидерман, дечко од 4 године, који се у тренутку експлозије налазио у близини казана. Помоћни ложач и један радник су врло тешко рањени. У суботу пре подне изиђиће на лице места судска лекарска комисија из Увидека, која ће установити услед чега је дошло до експлозије, односно да ли су машине и казани били у исправном стању.

— Снешко Белић убио дечка. Како јављају из Берлина, у околини Тилзита десила се тешка несрећа. На једном брду деца су направили Снешка Белића, који се вероватно услед топлоте срушио, повукао једног дечка за собом и затрпао га. Помоћ се није могла пружити, пошто је дете већ било угушено када су снег разгинули.

— Градско позориште у Сабадњи почело је своју сезону у среду узвештањем познате мађарске трагедије „Банк Бак“ у главној улози са директором г. Гезом Кесети. Од четвртка до недеље даје се „Снајба у Пожонју“. То је нова оперета, чију је музику написао капелник Градског позоришта у Сабадњи г. Миклош Бек. У мађарским круговима влада велико интересовање за рад позоришног трупа, која је много боља него прошле године.

— Ново археолошко откриће. Јављају из Париза да је у близини општине Воазе откривена једна пећина у којој су се скривали Хугеноти за време Луја XIV. По зидовима су нађени многи уметнички украси. На основу мишљења стручњака, ове уметничке украсе нису израдили Хугеноти, него потичу још од старих Гала. Ископавање се продужава.

— Суд је Марка Дослера пустио да се из слободе брани. Пре осам месеци ухапшен је Марко Дослер и његова жена под сумњом да су се тешко огрешили о закон о сузбијању скупове. Дослерка је пре неколико недеља пуштена на слободу, док је Дослер и надале остао у затвору. Он се неколико пута жалио против истражног затвора и кудио кауцију да буде пуштен да се из слободе брани. Она његова понудила све доседа је одбијана. Пре изнесног времена Дослер је поново понудио 2.000 пенга кауције да га Суд пусти на слободу. По овој његовој молби Сенат за скупшћу је ретрвао у току јучерашњег дана и донео одлуку да се кауција прихвати и да одмах буде пуштен да се из слободе брани.

— Индиски факир Куду Букс извршио је ових дана у Њујорку, пред научницима и психијатрима, веома занимљив опит: по жеравици која је још пламтила он је босих ногу шетао четврт часа, а после те шетње показао је научницима своје стопале. На њима се није видела ни једна епекотина.

— Поаратон Енглез из Италије. Јављају из Вина да је 300 енглезских држављана, који су боравили у Италији од почетка рата, пропутујемо кроз Алпи, те ће преко Шортланде општински за Енглеску. Ови енглезски држављани намењени су са италијанским држављанима који су од почетка рата боравили у Енглеској.

— Нова ограничења железничког саобраћаја у Банату ступила су на снагу 10 јануара. Од тога дана обустављено је нових 26 путничких возова. Између Вршца и Великог Средишта саобраћаће један пар возова само пијачним данима т. ј. само четвртком и суботом.

— Старост криваца. Шта се да се криваца први пут појавила у Европи 1782 године. Ова болест се појавила после једне необично јаке зиме. Како је наступило жарљиво пролеће, ова болест дошла је из Русије у Немачку и преко Швајцарске, те се разирила по целој Европи. Тадашњи симптоми били су главобоља и велика грозница. У Бечу су тада затворили Бургтеатер и није се могла одржати ниједна претстава, пошто су сви глумци добили ову болест. У Франкфурту је цео гарнизон отишао услед криваци на отсуство.

— Пред новом прохибицијом у Америци. Присталице прохибиције у Америци подишће законски предлог Конгресу да се донесе законска одредба која ће забрањивати точење алкохолних пића у близини касарни. Присталице прохибиције сматрају да би ове мере требале применити првенствено у Вашингтону.

— Провалници који су за време замрачења крали у Тителу и околини спроведени Државном тужништву. У току децембра у Тителу и околини извршен је низ провалних крађа, већином за време замрачења. Јандармерија је спровела истрагу и ухапсила извршиоце ових крађа. Данас су спроведени Државном тужништву лица за која је установљено да су извршили ове крађе. То су Душан Поповић, Борџе Бабињски и његова жена, Јанош Рили и Милан Коварец, сви из Титела. Вероватно да ће овим лицима судити Преки суд, пошто су неке крађе извршили ноћу, за време замрачења. Исти провалници су свејевремено провалили у магацин Мађарске речне пловидбе, одакле су украли једну велику пољску у вредности од преко 2000 пенга.

— Споразум о рибарењу између Финске и Данске. Између Финске и Данске склопљен је споразум о риболову. Финска је добила право на риболов у данским водама, с тим да може употребити данске рибаре и бродове. У смислу овога споразума на путу је већ 350 тона робе у Финску.

— У списку незапослених људи у Енглеској налазе се 37 њих који се зову Стенли Балдвин, 2 Винстона Черчила, 48 Чарли Чаплина, 153 Цона Була и 793 Валтера Скота. Осим тих имена чувених личности, у списку се налази 170.000 Вилијамса, 180 хиљада Брауна, 305.000 Џонса и 406.000 Смита.

ЧОВЕЧЈИ КОСТУР — ХЕМИСКИМ ПУТЕМ

Јављају из Франкфурта да је у тамошњем Хемишком заводу пошло за руком материјалу човечјих костију саставити вештачки путем. Томе је претходило дуг, заморан научно-експериментални рад. Испитивањима је посведочено да је у саставу костију овог животињског света различита количина маља, и садржи најчешће: 40% фосфата, 36,1% калција, 5,7% карбона и 1% магнезија, натрија и калија. Код раба је садржина карбона маља но код топлокрвних животиња. Сем ових главних састојака, код човечјих костију се још може наћи 0,5% флуора.

На основу тих испитивања успело је вештачки, хемиским путем, направити човечје кости. Прво се у реакцију стави малчице, у облику синтетичких кристалића који се уведу у хемијско ткиво; ово се онда претвори у калцијум-фосфат, а даље преобрађавање се затим обавља електро-хемиским путем. Образовани иони се затим постарају да основне материје остану међусобно повезане, тако да се коштана материја створи и одржава сама собом.

ШТА ТРЕБА ДА ЈЕДУ ПАДАВИЧАРИ

Позната је ствар да су скоро сви падавичари веома осетљиви према извесним намирницама и зачиницама. Има опет и таквих који су потпуно равнодушни и могу да једу и пију све. Код осетљивих услед употребе тих намирница или зачина напади епилепсије постају јачи и трају дуже, ако болесник узима храну која му шкоди. Падавичарима могу нарочито да шкоде: јаја, чоколада, маргарин, бутер, чај, као и јаки зачини. То намирнице могу понекад да ублаже и непосредно изазову јаке епилептичне нападе. Они осетљиви падавичари треба да се обрате лекару и од њега сазнају шта треба да једу. Лекар ће им прописати храну која неће изазивати нападе, па их так и спречавати. Сасвим је природно да епилептичари не смеју пушити нити узимати и капи алкохолних пића.

ЗЕМЉА КАО ЛЕК

Лековитост земље била је позната већ у старом веку, но касније се на то заборавило. Тек у новоје време природне науке су се заинтересовале поновно за земљину лековитост, која нема у себи ничег мистичног, него се тумачи својим минералним саставом.

Јевски научник д-р Херман Јунг подробије се бавио испитивањем лековитости земље, и утврдио да лековитост потиче отуда што се, према врсти коју употребљавамо, поре човечје коже затварају или отварају. У другом случају могу жлезде да излучују отрове. При унутрашњој употреби — једену земље — у отомачно-превном каналу се обилато рапшава крч, магнезиј, бакар, сумпор и јод. Услед способности земљаних делова да приме материје на површини, могу се из тела излучене отровне материје савести и учинити нешкодљивим.

Фантастичан роман бившег јапанског магната Хужимаре

Он је све своје имање оставио једној барској играчки

Пронес у наследство Ашаки Хужимаре, некадашњег краља свиле Јапана, приближује се ових дана крају. За апелациони суд у Њујорку, пред којим се налази његов предмет, Хужимаре је званично мртав. То званично није доказано, али није доказано ни да је жив. Зато, судија Арен изјавио да то питање суд не интересује и да ће се процес без сметње водити до краја. Осигуравајуће друштво, код кога је Хужимаре осигурао свој живот на високу своту, тврди да је он извршио самоубиство, али ни за то нема доказа. И зато је оно приморано да удовини познати заплата исплати уговорену своту од два милиона долара.

У тренутку кад су адвокати удовице Хужимаре већ сматрали да су добили процес, устао је адвокат познате барске играчке Мери Дел и изјавио:

— Мој клијент, мис Мери Дел, чека да овај процес да нам поднесем тестамент Хужимаре.

Ова изјава изазвала је велику сензацију. Из Хужимариног тестаamenta произлази да је он мис Дел поконио цело своје имање, као и своту од осигурања. Скандал је био огроман. Мис Дел је бивша герла једног музичко-кола у Чикагу. Она је екскрала свиле упознала тек последњих дана. Када је он на тајанствени начин ишчекао, посумњало се да је мис Дел умешана у аферу. Она драма одиграла се још 1936 године. Тог вечера на мору, недалеко од Њујорка, велика јахта „Берген“, била је свечано осветљена. Она је припадала Хужимари, тадашњем председнику Ашкорпорејши, највећег извозног предузећа. То вечери приређена је велика ноћна свечаност. Гости су на палуби играли, флертовали и пили. У малом салону, околени најинтимнијим пријатељима, Хужимара је играо шакара, своју најомиљенију игру. С времена на време једна млада плава жена појављива би се на вратима. Она се звала Мери Дел. Пуно две године важила је као званична пријатељица јапанског магната свиле. Он јој је поконио дивну приватну вилу у најотменијем предграђу Њујорка.

Око 11 часова Хужимара је прекинуо игру. Десет минута касније Мери Дел се поново појавила и питала где је он. Гости су јој одговорили да се вероватно налази на палуби. Од тог тренутка Хужимара је нестало и нико га више до данас није видео. Другог дана се говорило да је председник Ашкорпорејши потпуно пропао. Иако је цела још неколико стотина долара у реду. Полицијски органи су трагали и утврдили да је Хужимаре водио два живота. Дању је радио у управном одбору свог предузећа, а увече је као узоран муж и отац, одлазио кући показујући се. Њега су ноћу отicali на разним местима, под лажним именима, у сумњавим баровима где су галотери проводили ноћу, и у клубовима познатим у Њујорку по непотпеном копкању. Његова жена са бившом играчицом била је позната и саопшенисана у високом њујоршком друштву. Али, поред тога, нађено је још двадесет других сумњавих љубавних веза којима се нико није издао.

Овај процес изазвао је још и многе друге процесе, и ствар око Хужимариног наследства ни данас није ликвидирана. Сада се у америчкој јавности поставља питање шта се до-

сило са Хужимаром. Да ли је извршио самоубиство, или је заиста потпуно материјално пропао, па се решио за други од своја два живота? Неки тврде да је пошао трагом галотерија и у ирачким пољним локалитетима вршио сумњаво послове. Њујоршка полиција се сада пита није ли Хужимара имао можда и неки трећи живот.

ДРУГИ „СЛУЧАЈ СТАВИСКИ“ У АРГЕНТИНИ

У Аргентини је недавно избио велик финансијски скандал. Председник Кастиљо недавно је затражио од министра унутрашњих дела да спроведе строг надзор над масом финансијских предузећа у Аргентини. Ова предузећа су давала зајмове и рачунала месечну камату од 8,5%. Ова камата одговара једногодишњем укамаћењу, те су на тај начин ова пљачкашка предузећа упропастила многе породице. Аргентинска влада је недавно створила један новчани завод, који је давао зајмове државним и приватним чиновницима уз умерену камату. Али ова државна акција није сломила пљачкање приватних финансијских предузећа, пошто државни завод није могао сам да задовољи потребе клијената. Због тога је председник Кастиљо наредио полицији да створи ред у правој ујугли финансијских предузећа Аргентине. Полиција је открила велике преваре које су вршила та финансијска предузећа. Аргентинска штампа стога сада пише о овом финансијском скандалу, као о другом „случају Стависки“.

Истрагом полиције утврђено је да су аргентинска финансијска предузећа била власништво једног предузећа. Ово предузеће радило је са капиталом од 6 милиона пезоса, али уствари његова актива износила је само пола милиона пезоса. Банке су тражиле гаранције од зајмопримаца, и у највише случајева нису им их враћале. Против шефова тих банака поведена је истрага. Утврђено је да је страст Аргентинаца за коцком умногом омогућила рад тих банака.

ВЕНЧАЊЕ У ВОДИ

У Сан Франциску је недавно одржано необично венчање. Познати амерички према у планину Томас Дајкер венчао се ових дана са америчком пилоткином мис Рут Бенне. Они су се венчали у мутном коштину у великом базену за пливање, по изричној переститој жељи, која верује да ће такво венчање „донети срећу“ брачном пару. Младенци са својим рукама прилазили су чистоти велике свадбене свате.

САМО 50 ФИЛЕРА СТАЈЕ КАЛЕНДАР НОВА ПОШТА

за 1943 годину. Календар има комплетан списак ваљара и пијачних дана, преглед догађаја у 1942 години, пољопривредни календар, богат саопшеница и други занимљиви чланци. Ко пошаље 50 филера (може и у маркама) добија календар са плаћеном поштом.

ДА ЛИ СУ БРАКОВИ СКЛОПЉЕНИ ИЗ ДАЉИНЕ НЕШТО НОВО

На горње питање можемо дати одговор. Природно је да свака модерна новост може имати своју историјску прошлост, која у извесној мери одузима значај новине.

Садашње склапање бракова на даљину донео је рат. Али ако се гратице уназад 400 година, чинићемо на прапочетак оваког брака. Тако је 5. октобра 1600 године у Фиренци склопљен брак између Марије Медичи и француског краља Хенрика IV. Венчање је обављено врло помпезно, само што њему није присуствовао младожења, већ га је заменио капетан Белгард. Заклетву на верност, дакле, дао је у име свога краља Белгард, високи дворанин Хенрика IV. То је, дакле, био један од првих бракова на даљину.

У Компиену, 1816, Наполеон је очекивао своју супругу Марију Лују из Беча. Иако Марија Луја још није била у Компиену, ова је већ била супруга Наполеонова, јер је брак се Наполеоном склопио у Бечу. Наполеон је заменивао велики војвода Карло, брат Марије Лује.

Да наведемо још један случај из историје. Португалски краљ Педро V склопио је брак са кнегињом Стефанијом Хенцелом. Брак је склопљен у Берлину, а португалског краља заступао је војвода Леополд.

У ЦИРИХУ ОТКРИВЕНИ ФАЛЗИФИКАТОРИ ДОКУМЕНТА

Швајцарска полиција открила је банду фалзификатора докумената, која се бавила специјално изградом држављанских легитимација. Швајцарско држављанство је данас у ратно доба особито важно нарочито за оне који желе да нађу уточишта у овој мирољубивој и неутралној земљи. Шефови ове организације били су бивши државни чиновници, који су на основу факсимила вршили фалзификовања, али су према фалзификованим документима тржили преле документа на име поручица. Полиција је пронашла многу докумената свих личности која су поручивала таква сведочанства о рођењу и држављанству. Цена једне фалзификоване крштенице износила је 1000 швајцарских франака, а за сведочанство држављанства плаћано се и до 1000 франака.

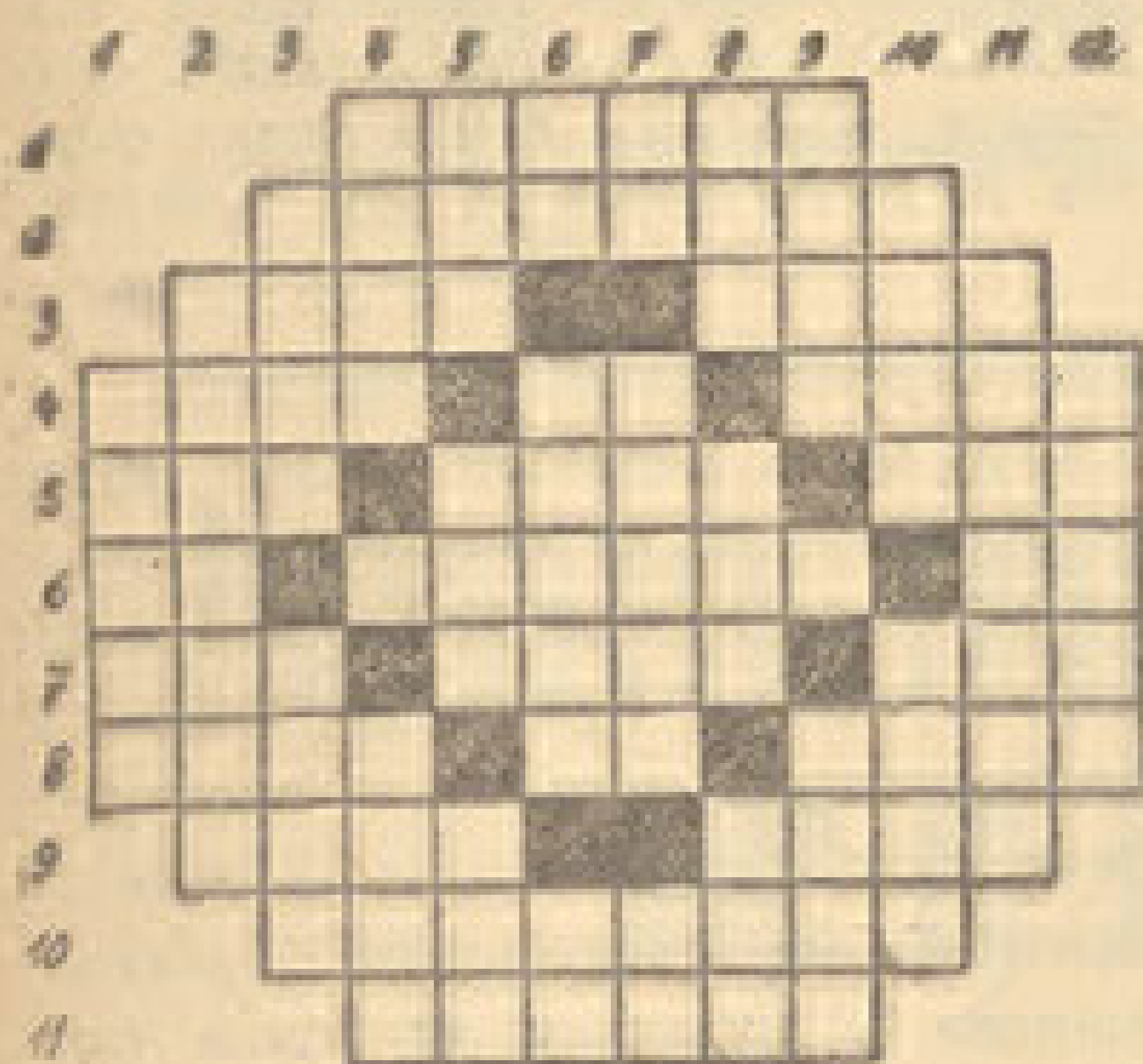
□□□

ПРОНАЂЕНА ЈЕ И ЕЛЕКТРИЧНА ЛУЛА

Електричну лулу пронашао је амерички научник д-р Макс Кормик, затрп пушач, који је из адравствених разлога морао да напусти дуван. Захваљујући новопронађеној лули, Макс Кормик сада може да настави с пушењем. Дуван се у овој електричној лули загрева помоћу струје и дим се из луле диже, али дуван у самој лули не сагорева, па тако плућа остају потпуно заштићена.

УКРИШТЕНЕ РЕЧИ

Број 3

Водоравно: 1) Ресторан. 2) Чувени математичар. 3) Огледа — коњска бутина. 4) Упитна заменица — строго мушко име — буди на опрезу. 5) Похвална песма — отмен — пена (стран израз). 6) Ово — оперета од Целера — слово латинице. 7) Зејтин — димњак — зачим. 8) Вуна — година (француски) — женско име. 9) Пиће од кукуруза — без икога. 10) Град на Хавајима. 11) Град у Белгији (у па. сжу).

Усправно: 1) Обруч. 2) Напноманост. 3) Мушко име — митолошка личност. 4) Држава у Азији — сугласник — околген. 5) Коша — ово — женско име. 6) Дрво (мађарски) — бања у Србији — немачки физичар. 7) Нивелијали македонског владара (278—240 пр. Хр.) — навикнут — женско женско име. 8) Део лица — билијарски прибор — мрк. 9) Огледник највећег полуострва — сугласник — познатица. 10) Мангун — европска престоница (у надежу). 11) Начина избор. 12) Назив.

РЕШЕЊЕ УКРИШТЕНИХ РЕЧИ

Број 2

Водоравно: 1) Пироман. 2) Вара — л — кост. 3) Она — Ала — рва. 4) Лавор — ветар. 5) Токелита (Ова) — Кипар — Ра. 6) Атреј — Јатон. 7) Ваг — ара — ово. 8) Асон — а — Алам. 9) Мојсја.

Усправно: 1) Постав. 2) Амисас. 3) Прав — ртом. 4) Н, а — ово — во. 5) Р — арија — ј. 6) Или — п — Рас. 7) Н — Асала — н. 8) А (летелица) (Костин) — ара — ај. 9) Чорт — то — на. 10) Остерла. 11) Тарном.

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ“

МАЛЕР

Пјер Ормон

Један отмено одевен човек, тридесетих година, стајао је пред шалтером за издавање железничких карата. У руци је држао елегантан путнички кофер на коме се упадљиво истичала посетница »Д-р Пол Берни, лекар«. Када би неко могао да завире у њега, лако би могао да погоди професију власника, јер осим нешто рубља одозго, кофер је скривао пуно финих никлованих и челичних »инструмената«, које употребљавају златари. Но пошто је Бернијева спопашност искључивала могућност да буде бравар, јасно је да је припадао оној прети људи специјалиста за објављивање каса.

Одједном Берни зачује иза себе разговор.

— Добро вече, госпођо. Како изгледајуће! — рече један човек елегантнијој дами која је стајала крај Берније.

Берни се окрете и у новодошавшем познатој чувеном париском бонвивану и Дон Жуана, Жан д'Арилу.

— Добар дан, Жан. Где сте пошани?

— Хм... Знате у Паризу је сад прилично досадно. Идем мало до Домија промене ради. Али само на дан-два. А ви?

— Ја уопште не путујем, — одговори дама. — Хоћу само да извадим перонску карту, да аспирирам једну пријатељницу.

Берни је начуло уши и размишљао. Д'Арилу одлази на пут. Он је саман. Можда нема ни послуге... Можда би предлози посетити његов стан. Он одлучи да извади перонску карту. Требао је да се увери да ли је д'Арилу заиста отпутовао.

Када је воз ишао из станице заједно са д'Арилом који је ушао у загон-ресторан, Берни одмахну.

— Тако! А сад на посао.

Он уђе у прву телефонску кабину и на телефонског именика забележи адресу: Жан д'Арилу, улица Луј XII, бр. 29, III сират.

Пред вратима стана на којима је стајала месингана табла са именом д'Арилу, Берни застаде и зазвони. Одлучио је неко време, а затим зазвони моном. У студију је, међутим, све било тихо. Тада он изиђе отвори свој кофер са »инструментима«. После два-три минута он се комовно погледом по студију.

— Врло укусно намештен стан — промрмља он. — Мора да је богат. Врло свегат.

Почео је са собом за рад. Отвори све фијоне на писаном столу. Нашао је само рачуне и неко сложена жешка писма. Од поштом или пакта ни трага...

— Дођавола!... — промрмља бесно а пређе у спаваћу собу. Бацао је на земљу ствари из ормана, дрхтећи од беса. Све је било узалудно.

— Е, ово је малер, још никада у животу нисам овако прошао!... Међутим, тај клински живот као Ротшилд, а у кући ни пара ни парчета сребра... — хрмљао је зевајући. — Но ништа, сада сам уморан, мало ћу пралећи па ујутру ћемо поново на посао. Нешто ће се ипак наћи. И тако имам времена три дана.

Отворио је бифе, попио неколико чајница вина, а затим као код куће спремно се и легао у кревет.

□□□

Пробудило се осећајући да га неко дрма за раме. Он протре очи, погледа и одједном се расани. Пред њим је стајао Жан д'Арилу, смешећи се. У руци је држао револвер.

— Јесте ли се испавали драги докторе?

Берни га је забезекуто гледао.

— Опростите — продужи д'Арилу — што сам био толико неважистан да вас тргнем из сна, али ово је овде мој стан, па бих желео да спавам, тако сам уморан. Ви сте се вероватно разочарали. Можда сте веровали да ћете код мене наћи новаца и пакта...

— Да, — промрмља Берни. — Али... како сте... ког јавола, доспели овамо? Па ви сте отпутовали за Домија!

— Ја? Ах, тако, ви сте овакако чули када сам на станици гопорио са оном младом гомом? Не, не, ја сам само ишао до Пасија. Боже мој, па човек валда сме себи дозволити такве мале лажи, колико да би у отима једне жене изгледао интересантнији. Какаву вам и зашто сам ишао до Пасија: да затражим од једног пријатеља нешто новца на зајам, јер сам, на жалост, остао без марјала. Али, ишао сам узалуд, јер је мој пријатељ отпутовао...

— Шта ћете сад радити са мном?

— Хм... чини ми се да вам не би било пријатно да вас продам полицији.

— Ни у ком случају!

— Но, разумем вас... Нистину вас да одете. Само ћу бити приморан да призовем од вас на зајам сав новац који имате код себе. Био сам толико слободан да пребројим. Имате, чини ми се, око 2000 франка.

— Јесте ли полудели?! — узвикну Берни.

— Не, нисам, само сам практичан. Мислите ли ми да ћу ја ову сави-

РЪАВА СТРАНА АУТОМОБИЛА

— Шта мислиш зашто је железница безбедније превозно средство од аутомобила?

— Вероватно зато што возовођа не љуби ложака!

рију, коју сте починили у мом стану, бадава да очекујем?

— Глупост!

— Како хоћете... Онда устаните. Идем у квартал.

Лопов је сав бесан гризао усне и није се мињао. Мозак му је прозичаво радио. Вар сав новац да му да? Али полиција... он још није био кажњаван и полиција га не познаје...

— Но? — викну д'Арилу нестрпљиво.

— Па не могу вам валда дати сав новац. Морам и ја од нечега живети.

— Разуме се. Оставићу вам колико вам буде потребно. Две стотине франка биће вам доста да можете отпутовати из Париза.

— Али, ко ми јамчи да ме после, кад вам предам новац, нећете предати полицији.

— Па валда нисам толико глуп. Онда бих морао да вам вратим новац. А мени требају паре.

Берни без речи извади новчаник и продаде га д'Арилу.

— Хвала вам — рече д'Арилу — ви сте добар човек кад помажете пријатеље у невољи. Био вам две стотине, нећу вам се нађе. А сад... можете ићи, и то што пре, јер ја сам уморан и хтео бих да легнем... Мило ми је што сам се упознао са вама.

Берни устане, обуче се и изађе у пратњи д'Ариловог револвера.

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“

МАРИНЕЛА МЕЊА ДУШУ

МАРИО НОНЧИНИ

Нисамни је разумевао да је са највећим запрепаштењем узео на знање чименицу да је Маринела, пошто ни од професора Маринија ни од д-ра Домија није могла да оспори своју своју браћу по крви, она је у новинама објавила оглас у коме је позвала на кинески. Њена сестра, која је се крвно јави, Бергучи је због тога осуо прекором своју кћер и отпустио је, чак је и прешао, али она се на све то није сварила и одговорила огамо пронашом омином, који је она потпуно мислила неволе друштва сигурности. Маринела се стално бавила неопознатим мушкарцем, чија крај јој је оспорила живот и доносила јој априори, и ни се! тражила га није забављала, док је не да.

кра у њеном животу играти отворену улогу.

Лич неопознатог мушкарца, замислила је сваки час у другом облику. У својој браћу мислила је да је час како живи умином, разговара са њом, упозна се њом, осећаје се, а час је маровала да ће се једном њих савести са њом, чуће му глас и последица му у очи. Нарочито је је мучило помисао да тај неопознати мушкарца осећа неволе симпатије према њој, жено. Зашто се тај човек не налази у њеној близини? Да он пришао њој, а заједничка крај створила је неопознати неволе њих. Где се сада налази? Ко је, можда је ту можда у Паризу. Није неопознати да се ња њоме пута су се налазила, док је не да.

23

пронашла. Да ли би је се познано кад би се сусрели?

И тих дана она је пронашла неопознати личност свог неопознатог мушкарца на кога је напала на улици, и често јој се чинило да је она доживела мушкарца отворила прте неопознатог брата по крви. Али већ у наредном тренутку увидела је да је у заблуди. Због тога се отађала и мучило ју је сазнање да стално мисли на ту ствар. Решила је да се ослободи те извештајне фантазије. Чинила је огромне напоре да заборави све оно што се десило и осећала је жељу да из своје прошлости избрише успомену на тог човека, који можда негде далеко мирно и задовољно живи и на њу можда и не мисли.

Ипак, он јој се јавио и у сну. Видела га је јасно, осећала је блискост његовог лица, топлину његовог тела и откуцаје срца. И тада је испустила руку и хтела да дохвати сину у сну, који се већ у наредном тренутку претворила у ништа. Када

би се после таквих снова будила, осећала је неку тескобу, окруживала је нека чудна атмосфера и све је било одједном и близу и далеко. Чинило јој се у тим тренутцима као да не мисли својим мислима, него да се у њеном духу укочила нека туђа душа. И због тога је утврдила да није њеном крвицом дошло до тога што се десило афера са Карлом Доманијем.

Карло Доманије био је син једног римског мистификатора, члан оног друштва у коме се она стално налазила и за кога су је вазнале површине мисли друштва. Међу мушкарцима на кругу Доманија није се налазио ниједан који би дошао на помисао да у Маринели Бергучи гледа жену, која би се свенгуално могла и вољети. Сви су они били одморани и објективни у свом понашању, који је искључивало могућност флертованја. Са Маринелом су осећали раније спорове и били опрезни према њој, јер она је била неопознати паметица и невоља.

Субота, 16 јануар.
Пр. Метакхије и м. Гор. Марцел па-
ла.

БИОСКОПИ:

АТИЛА: Велики краљ.
НЕМЗЕТИ: Украдена тајна.
РАКОЦИ: Тридесети.
ЗРИЊИ: Азурни експрес.
Претплата у 8, 5 и 7 часова.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕНЕ:

Ненадовик, Мусолина ул. 12. Тел.
27—40.
Ралетич, II Ракоци Ф. ул. 2. Тел.
21—00.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ:

Рођено: 3 мушка и 1 женско дете.
Венчања: није било.
Умрли: Кши Верџ, из Убошког до-
ма, 49 год.; уд. Катарина Гиодрашић
рођ. Шлемендер, домаћица, 80 год.;
Пал Самал, градеки кочијаш, 30 год.

РАДИО

16 јануар 1943.

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња му-
зика • 10.15: Војни оркестар •
11.45: Песме, пева Вереш Ендре •
11.40: Предавање о војсци • 12.10:
Концерт оркестра поштанских наме-
штеника • 14.00: Концерт ваздухо-
пловаца • 15.20: Песме из филмова
• 17.00: Циганска музика • 17.45:
Цел — клавир • 18.20: Лака музика
• 19.05: Разне плоче • 19.35: За
свакога по нешто • 21.20: Моцарт:
Дивертманто у Де-дуру (оркестар
берлинске Опере) • 22.40: Циганска
музика • 22.50: Музика за игру •
23.15: Забавна музика.

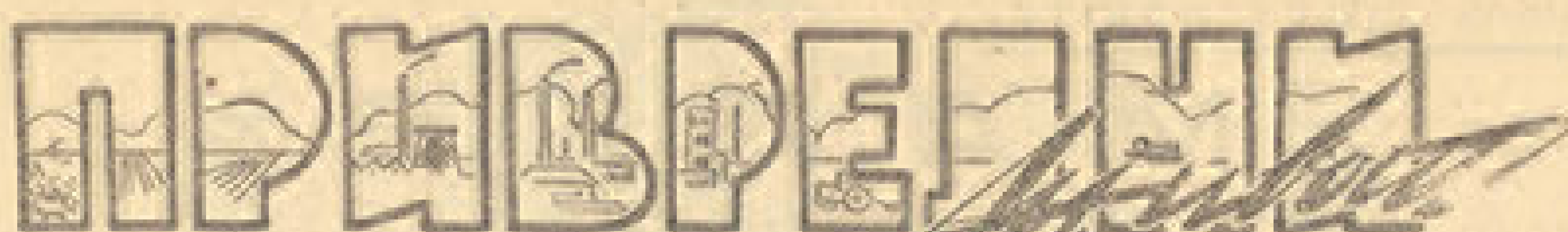
МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

15 јануар

Дунав: Комаром 065 (+15), Буда-
пешта 053 (-8), Пакш 276 (-2), Баја
155 (-17), Мохач 285 (-11), Београд
206 (-6), Гомбош 110 (-4), Ужвек
207 (+32).
Драва: Барч 128 (+5).
Тиса: Ватарошњем 178 (-4),
Токај 192 (+8), Тисефаред 002 (+2),
Чонград 064 (+4), Сегед 162 (-18).

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 4.31 (путнички и од
Сабалко брз.) 20.24.
За Сабалку: 4.31, 8.14 (убрзани мо-
торни, веза за Зомбор), 18.31 путнич-
ки воз (само до Сабалко).
За Зомбор: 3.33, 10.37, 13.48 (дирек-
тан за Паланку), 17.06.
За Обече, Зенгу, Сегед: 5.39, 14.00
(само до Обече), 16.33.
За Тител: 6.26, 20.27.
Из Будапеште: 18.08, 22.53 (браз),
Из Сабалко: 7.38, 20.10 (убрзани мо-
торни).
Из Зомбора: 7.23, 10.26 (директан за
Паланку), 12.47, 20.13.
Из Сегеда—Обече: 7.38 (за Обече),
10.06, 19.40.
Из Титела: 6.24, 16.11.

Штедња електричне струје у Мађарској

Будапештски стручни часопис
«Свјест Економист» доноси: Током
последњих пет година мађарска ин-
дустрија имала је да реши читав низ
напорних задата. Повратком про-
странах делова земље, подручја Ма-
ђарске повећано је са 84% а број
становништва порастао за 58%. Упо-
редо са тиме пораслом потребом по-
трошње добара уопште, ишло је и
убрзано наоружавање војске и — по-
сле уласка Мађарске у рат — испо-
љила се потреба изградње нових ин-
дустријских грана, нарочито за про-
изводњу робе за измену. Из тога
стипаја знатних задатака произишли
су нови захтеви од индустрије угља,
која је имала да се развије до својег
највећег капацитета производње. По-
што се потребе у угљу током мало
година подиручиле, морале су се
размотрити могућности штедљиве
потрошње угља, пошто даље повећа-
вање потрошње угља у досадашњем
темпу тешко да би било могуће.

Као први корак за мере штедње
изда је задата наредбу чији је циљ
штедња електричне енергије. Поред
ограничења уличног осветљења и за-
брање осветљавања прозора, ограни-
чава се и потрошња струје у преду-
зећима. Право регулисања потрошње
струје у приватним газдинствима за-
сада није искористишено, и сања у
надлежности Министра индустрије.
Газдинства су новом наредбом само
утолико дотакнута, што је забрањено
без одобрења Звања за сировине

уводити електричне апарате за за-
гревање или замењивати осигурате
са већим радним капацитетом.

За предузећа важе следеће одред-
бе: полази се од потрошње струје у
појединим предузећима у периоди
јул 1941—јул 1942, по којој основи то-
ком идуче периоде од дванаест месе-
ци хотени, гостионе и забавни лока-
ли и сл. не смеју потрошити преко
70% те количине, а индустријска
предузећа чија основна потрошња не
премаша 10.000 киловат сати, не пре-
ко 100%; предузећа са вишом основ-
ном потрошњом не преко 90%, а пре-
дузећа за наоружавање не преко
95%. Ограничење није круто: с једне
стране се потрошња квартално кон-
тролише, и дозвољава пренос уштеде
са једног квартала на други; с дру-
ге стране, Министар индустрије, од-
носно Звање за сировину, имају пра-
во да при повременом уштедама
угља код електричних централа до-
зволе да се потрошња струје повећа
и, дабогме, да у ланцим случајевима и
наредо даље ограничавање потрошње
струје код појединих фабрика. Од
ограничавања се изузимају рударска,
саобраћајна, водна предузећа, по-
штанске управе, јавна електрична
предузећа, млинаре, крупаре и, нај-
зад, апотеке.

За одржање ових мера постарало
је казеним санкцијама које сем по-
частих глоба предвиђају и исклуче-
ње из потрошње струје.

Италијан Пројети победио је досадашњег боксерског
првака Европе, свога сународника Боту

Претседништво АППЕ-а објавило је листу боксерских првака Европе за прошлу годину

Претседништво професионал-
них боксера Европе, АППЕ, об-
јавило је сада у Риму ранглисту
европских боксера свих катего-
рија. Између осталог, највеће из-
ненађење претставља победа
Италијана Пројетија над доса-
дашњим прваком Европе лаке ка-
тегорије Италијаном Ботом.
Овом победом Пројети се ставио
на чело листе свих европских
боксера лаке категорије. Остали
технички резултати према овом
извештају јесу следећи:

1. Урбинати (Италија), 2. Ана-
стаси (Италија), 3. Ортега (Шпа-
нија), 4. Шиферс (Немачка), 5.
Оферманс (Немачка), 6. Белар-
динели (Италија), 7. Лехтвен
(Финска), 8. Моарбито (Италија),
9. Хираух (Румунија) и 10. Ка-
мин (Шпанија).

1. Бондавали (Италија), 2.
Лиовери (Шпанија), 3. Лагранд
(Холандија), 4. Либрери (Шпани-
ја), 5. Преи (Белгија).

1. Пројети (Италија), 2. Бота
(Италија).

1. Сердан (Француска), 2. Пеи-
ре (Италија), 3. Палермо (Итали-
ја), 4. Уотерс (Белгија), 5. Кудри

(Француска) и 6. Едер (Немачка)
1. Беселман (Немачка), 2. Лук-
ван Дам (Холандија), 3. Ара
(Шпанија).

1. Мусина (Италија), 2. Сајдлер
(Немачка), 3. Фогт (Немачка), 4.
Гофо (Белгија), 5. Рот (Белгија),
и 6. Буено (Шпанија).

1. Најзел (Немачка).

Касачке трке

БУДАПЕШТА, Х. Керепеш ут 9
(Преко пута источне железничке
станице). Одржаће се трке
17, 20, 23 и 24 јануара
са почетком у пола 3 часа 458

Боксерски клуб «Креација» из За-
греба позвао је на гостовање «Слова-
кију», најбољи боксерски клуб. Суочет
ова два клуба одржаће се 20 јануара
у оквиру прославе 35-годишњице
«Креације».

У недељу се одржавају на Палићу
правствене утакмице у ковају за
првенство Далмације. Учествоваће
Сегедски СТК и СКЕ, Ботани из Обече
и СК Палић. Улазница је 1 пенг,
а за баке 50 филера. Почетак пре по-
дне у 10 часова, а по подне у 2 часа.

У оквиру прославе 50-годишњице
бугарских «Јунака», која ће се одр-
жати у јулу ове године, учествоваће,
поред бугарских гимнастичара, још и
Мађарска, Немачка, Италија и Хрват-
ска. Ова прослава ће се одржати у
Софији, којом приликом ће се одржа-
ти и међународно гимнастичко так-
мичење између репрезентација ових
држава. Мађарска гимнастичка савез
већ је добио позив за ову прославу.

Како се са подложне стране сазна-
је, «Грађански» из Загреба упутио је
позив за гостовање Мађарском ного-
метном савезу. Хрвати би нарочито
желели да на гостовање дође Фе-
реншварош или Нађварад. У вези са
претстојећим гостовањем, хрватски
листова у дугачким чланцима баве
се спортом у Мађарској и подвуче
његов значај. Мађари још нису одо-
ворили на овај позив.

ПУШЕТИ БЕЗАНОВУ ЛУЛУ, Д-Р ГАШЕ СЛИКА СА ПАЛЕТОМ ВАН ГОГА И КИЧИЦОМ РЕНОАРА

У музејима у којима се чувају
предмети који су свакодневно упо-
требљавали велики људи, највеће
накње привлаче свакако инструмен-
ти за рад, као што на коме је Балзак
писао «Чича Горкио», мастионица у
коју је забављао своје перо Виктор
Иго када је писао «Јадинак», књига
над којом је Еразмо често заспао
записујући своје примедбе од којих
је последња реч остала недовршена,
прекинута смрћу.

А и други предмети, прослављени
у рукама оних који су их држали,
наставили су да живе и да служе.
Туђе руке чувају побозно те пред-
мете. Најинтересантнији је случај
д-ра Гаше, који је био пријатељ
ван Гога, Сезана и Реноара.

Ова велика сликар проводио је
често дане и ноће у његовој кући,
у Овер сир Оаз. Тамо су често оста-
љали своје ствари, говорећи: «Врати-
ћу се идуче недељу». Али једног
дана они се врате нису вратили, а
д-р Гаши, аматор-сликар, ради сада
слике служећи се палетом ван Гога,
кичицом Реноара, пушећи лулу Се-
зана, сањајући меланхолично о не-
отвореним уметницима.

«НОВА ПОШТА» У БУДАПЕШТИ

МОЖЕ СЕ ДОБИТИ СВАКИ ДАН
У ГРАФИЦИ ХАНКЕ —
Верешпацис улица број 30

МАЛИ ОГЛАСИ

стају до 10 реч 1.50 п. свака даља
реч 10 ф. — За она, који траже
службу 50% јединице.

КУПОВИНА

ЛОМЉЕНО ЗЛАТО купујем по нај-
већој цени, као и заложнице Градске
штедионице. Упути: Сивери Карол,
сајница и алатар, Ужвек, II Ракоци
Ферени ут 4.

Одговорни уредник и издавач: БОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: «Уранија»,
штампарски завод и издавачко
подузеће (властник Јован Келемен)
за штампарску одговара Јосип
Франк, II Ракоци Ферени ул. 50.
Рукописи се не враћају